

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Poßitnè habitus Charitatis per peccata venialia minui.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO TRIGESIMA NONA.

De diminutione Charitatis.

CHARITATEM via corrumpi ac destrui posse, idq; non per infidelitatem tantum, ut perperam cum Lutherò asserunt novatores, sed per omne omnino peccatum grave, constans esse Theologorum doctrina, divini etiam verbi calculo firmata. Hoc proinde sectariorum pronunciatum Tridentina Synodus reprobat, ac veluti sacris Literis contrarium damnat, nec infideles solum, sed fideles etiam, si se lethali peccato obstrinxerint, quodcumque demum illud sit, & à Christi gratiâ excidere, & si in hujuscemodi delicto ad finem usque vita persistant, à regno Dei excludi affirmat. In presenti ergo Disputatione inquirendum, utrum sicut per peccata mortalia gratia & Charitas, quæ pari semper passu cum gratiâ procedit, corrumpuntur, ita per venialia minuantur, & gradus aliquos intensiōnis amittat.

SECTIO PRIMA.

Positne habitus Charitatis per peccata venialia minui.

I. Dicitur aliqui minui Charitatem per peccata venialia.

PRIMA sententia affirmat habitum Charitatis aliquid de suâ intentione per peccata venialia amittere: ita Dionysius Carthusianus in primò, Dist. 17. quæst. 9. Altisiodorensis 3. part. tract. 5. cap. 5. Hoc etiam probabile censet Victoria Relectio de augmento Charitatis parte secundâ: favere item videtur Richardus in primo, Distinct. 17. quæstione ultimâ & alii nonnulli. Quæstio autem procedit de lege ordinariâ, per potentiam namque absolutam posse Deum, ubi quis venialiter peccat, aliquid ei habitus Charitatis auferre, seu ultimum intensiōnis gradum, vel partem gradus auferre, nulli dubium esse potest, sive tunc diceretur Deus partem illam gratiæ auferre propter peccatum veniale, sive non; saltem hoc peccatum in eo casu esset conditio, quâ posita Deus gratiam illam auferret, sicut posita aliâ quacunque conditione, posset si vellet, aut gratiam, aut aliud quidvis vel dare vel auferre.

Controversatio non est de lege ordinaria.

II. Intusio gradum Charitatis non minuitur per peccata venialia.

Dicendum primò: peccata venialia habitum Charitatis quoad intensiōnem non minuunt: ita S. Thomas 2. 2. quæst. 24. art. 10. estque communis Theologorum sententia: imò Bannez, Valentia, & alii opinionem contrariam ut falsam,

improbabilem, ac fere temerariam rejiciunt, utpote Theologis propè omnibus sine ullâ urgente ratione contrariam.

Ratio conclusionis est, nam ut optime advertit S. Thomas citatus, peccata venialia habitui Charitatis nec physicè nec meritorie opponuntur: non physicè; actus enim habitibus non sunt contrarii, nisi ratione habituum quos producent, habitus autem naturales seu acquisiti habitibus infusis non opponuntur, sed cum iis stant, etiam in gradibus intensi, ut constat in illo, qui diu se in virtutum actibus exercendo, copiosam gratiam & intensos habitus supernaturales sibi unâ cum gratiâ infusus accepisset, hic namque si gravibus se postea sceleribus contaminaret, intensissimosque vitiorum habitus acquireret, ac deinde resipisceret, gratiam totam amissam, per reviviscentiam meritorum recuperaret; ergo habitus vitiosi, etiam intensissimi cum intensissimis habitibus infusis virtutum simul in eodem subjecto consistunt cum per hoc nihil vitiosorum habituum amittat; ergo peccata venialia gratiæ & habitibus infusis physicè non opponuntur.

III. Peccata venialia nec physicè nec meritorie opponuntur habitui Charitatis.

Habitus etiam intensissimi vitiorum stant in eodem subjecto cum habitibus infusis.

Jam verò quòd nec opponantur meritorie, ex eodem sancto Doctore aperte ostenditur: Cum enim, inquit, aliquis delinquit in minori, non meretur quòd pacto detrimentum pati in majori; nec Deus tam gravem penam punit levia peccata. Quod autem hæc esset gravissima pena inde constat, si namque ob peccatum veniale auferatur ab aliquo pars gratiæ habitualis, eadem operâ pars æternæ beatitudinis

IV. Declaratur quo pacto peccata venialia habitui Charitatis non contrarietur demeritorie.

huic

Tom. II.

*Sequitur
justum prop-
ter peccatum
veniale in
aeternum
puniri.*

huic gratiæ respondens illi aufertur, sicque ob leve peccatum erit in aeternum minus beatus, quod haud dubie est poena longè gravissima, aeternum duratura, quamvis namque per actus bonos quos postea elicit, novos gradus gratiæ acquirat, hi tamen gradus actibus istis tanquam præmium dantur, sicque in perpetuum minus gratiæ habebit, quam si priorem gratiam non amisisset, atque ita parte aliqua beatitudinis propter peccatum veniale semper carebit, & poenâ hac privativâ in aeternum plectetur.

V.

*Sequeretur
posse justum
ob sola pec-
cata venia-
lia totâ gra-
tiâ spoliari.*

Probatur conclusio secundò: Si enim per unum peccatum veniale pars aliqua gratiæ & Charitatis in justo ut sex exempli causa tollatur, per secundum tolletur alia pars, sicque demum ita multiplicari possent peccata venialia, ut per illa sola quis totâ gratiâ habituali spoliaretur.

VI.

*Variè refelli-
tur eorum
responsio, qui
sunt ulti-
mum ex his
peccatis ven-
ialibus
transire in
mortale.*

Respondent aliqui, peccatum illud per quod tollitur ultima pars Charitatis & gratiæ, fore mortale. Sed contra: fieri enim potest ut non sit gravius, imò potest esse levius præcedentibus, gratis ergo dicitur esse mortale. Dices ideo erit mortale quia tantum damnum infert homini. Contra primò, non infert majus damnum quam peccatum præcedens, imò fortasse minus, & minore parte gratiæ cum privat; saltem constat minus damnum ei inferre, quam intulerunt omnia venialia præcedentia simul sumpta, & tamen, etiam secundum adversarios sunt tantum venialia, ergo ratione hujus damni illati præcisè peccatum ex se veniale non redditur mortale.

VII.

*Ex eo quòd
ultimum hoc
peccatum
privet ani-
mam omni
gratiâ non
transit in
mortale.*

Dices, in eo consistit peculiaris gravitas ultimi peccati præ reliquis, quòd animam spoliaret omni charitate & gratiâ. Contra primò, committens hoc peccatum veniale non novit se non habere nisi tantum gratiæ, quantum per unum veniale peccatum auferri potest. Contra secundò, hinc quippe sequitur omnia hominis alicujus peccata venialia esse mortalia; cum enim nemini notum sit quantum habeat gratiæ, exponet se periculo totam gratiam amittendi, & hac ratione secundum hos auctores peccatum quodcumque veniale deliberatè committendo, peccabit mortaliter, cum nesciat utrum eam solummodo portionem gratiæ habeat, quæ ab uno peccato veniali possit auferri.

VIII.

*Gratiâ dici-
tur ultimam
gratiâ par-
tem auferri
non posse.*

Victoria, ut hujus vim argumenti declinet, ait ultimam charitatis & gratiæ partem per nulla omnino peccata venialia, quantumvis multiplicentur, tolli posse. Sed hoc omnino gratis dicitur, quo enim fundamento asseruerit quisquam, cum priores partes gratiæ per peccata venialia minorâ, ut contingere potest, sint ablata, quo inquam, vel probabili fundamento dicitur ultimam per peccatum vel æquale, vel etiam majus præcedentibus, imò quocumque postea homo ille admiserit venialia peccata, auferri non posse.

IX.

*Nullum est
fundamen-
tum dicendi
non posse tot
peccata ven-
ialia sine
actus boni
interpositio-
ne committi,
ut ultima
pars gratiâ
tollatur.*

Tertiò dicunt nonnulli, justum aliquem nunquam tot peccata venialia simul committere, quin actus aliquos bonos interponat, per quos gratia, quæ per peccata illa venialia diminuta est, reparatur, sicque ad ultimum gradum gratiæ nunquam pervenitur, nec ullum est periculum illum amittendi. Sed contra; quæ enim in hoc vel apparens repugnantia, ut quis, præsertim qui remissam valde habet gratiam, tot sine interpositione actus ullius meritorii peccata venialia committat, quæ sufficiant ad exiguam gratiam demeritoriè auferendam. Eodem modo refellitur quod respondent alii, peccata scilicet venialia disponere ad mortale, & hoc pacto antequam ad

eum numerum peccatorum venialium quis perveniat, quibus tota gratia amittatur, peccatum aliquod mortale ab ipso committendum, per quod gratia omnis deperdatur, sicque nunquam perdetur per venialia. Sed hoc merè est divinare, quid enim vetat aliquem tot peccata venialia sine mortalis peccati interpositione committere, quæ juxta hujus sententiæ principia ad gratiæ, saltem remissæ, destructionem sufficiant, nullam certè ullius momenti hujus rei rationem existimo reddi posse.

*Neque etiam
est necesse,
ut inter
multa ven-
ialia qui
committat
mortale.*

X.

Tandem itaque Altsifidorensis ait, ob æqualia etiam peccata venialia non semper tolli æqualem partem gratiæ, sed majorem in eo qui habet plus gratiæ, minorem in habente minus; cum ergo, inquit, gratia secundum partes intensivè sit divisibilis in infinitum, nunquam, quocumque justus aliquis peccata venialia commiserit, totam gratiam, seu omnes ejus partes destruet. Sed contra, si enim tanta, vel etiam majoris gravitatis peccata venialia committat qui minus habet gratiæ, quam qui habet plus, non est cur non æquè, aut etiam magis puniatur, sicut nullus negat quin puniendus sit majore poenâ in purgatorio, ergo & majore parte gratiæ privabitur si hæc sit poena peccato veniali debita, nec ulla est ratio cur minus justus, si æquale peccatum committat cum justiore, non æqualem cum eo poenam subeat.

*Quid ad di-
ctum argu-
mentum res-
pondet Al-
tsifidorensis.*

*Nulla est
ratio cur
æquale pec-
catum in
minus justo
non meretur
æqualem
poenam.*

XI.

Dicendum secundò: Quamvis intrinsecè, seu quoad substantiam, habitus Charitatis non minuitur, extrinsecè tamen, quoad fervorem scilicet & constantiam in operando, seu in actu secundo dici potest per peccata venialia minui. Ratio est; experientiâ quippe constat, dum quis in res creatas non propter Deum tendit, languorem quandam paulatim ejus mentem occupare, unde postea se non ita expeditum sentit ad Deum propter se, & super omnia amandum. Hoc expressè docet Sanctus Augustinus libro 10 Confessionum, cap. 29. his verbis: *Minus*, inquit, *te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat.* Quantumvis namque Charitatis habitus quoad prædicata intrinsecè & essentialia integer adhuc perseveret, ex affectu tamen, etiam venialiter tantum malo ad alia præter Deum crebrius iterato, nescio quis situs animo obducitur, per quem Charitatis vigor obtunditur, nec homo ille ita promptè, ferventer ac firmiter in amoris Dei actibus se exercet, sed & majore cum difficultate eos elicit, & illarum, quibus jam assuevit, rerum affectu ab iisdem citius avocatur.

*Habitus
Charitatis
quoad fer-
vorem in
agendo mi-
nuatur per
peccata ven-
ialia.*

*Minus te
(Deus)
amat, qui
tecum ali-
quid amat,
quod propter
te non
amat.*

XII.

Adde, Deum ubi hominem in peccata venialia sæpius labentem videt, peculiariora subinde ipsi actualis gratiæ, sanctarumque cogitationum auxilia subtrahere, unde non nisi ægrè ad sublimes illos amoris actus assurgit: pravas etiam inordinatasque inclinationes contrahit, quæ non mediocri ipsi impedimento sunt, quo minus pure Deum diligat, suumque in eo sincère & integrè affectum figat. Hoc sensu S. Thomas supra citatus dicit Charitatem per peccata venialia minui: *Potest tamen*, inquit, *indirectè dici diminutio charitatis, dispositio ad corruptionem ipsius, quæ fit vel per peccata venialia, vel etiam per cessationem ab exercitio operum charitatis.* Hæc ille.

*Crebrè pec-
cantibus ven-
ialiter Deus
peculiariora
gratiâ substi-
tuta identi-
dem dene-
gat.*

S. Thomas.